

MÔN : LỊCH SỬ

NGÀY: 23/02/2021

Bài 20
**CUỘC KHÁNG CHIẾN TOÀN QUỐC CHỐNG THỰC DÂN PHÁP
KẾT THÚC (1953-1954).**

I. ÂM MÙU MỚI CỦA PHÁP – MĨ Ở ĐÔNG DƯƠNG: KẾ HOẠCH NAVA

1. Hoàn cảnh Lịch sử mới:

- Sau 8 năm chiến tranh, lực lượng kháng chiến của ta đã lớn mạnh một cách toàn diện và liên tiếp giành nhiều thắng lợi quân sự quan trọng; quân Pháp bị thiệt hại nặng nề: hơn 39 vạn quân bị loại, vùng chiếm đóng bị thu hẹp, chi phí chiến tranh tăng, lâm vào thế phòng ngự bị động.
- Mĩ can thiệp sâu vào cuộc chiến tranh Đông Dương, ép Pháp phải kéo dài và mở rộng chiến tranh, đồng thời tích cực chuẩn bị thay thế Pháp.
- 7/5/1953, Nava được cử làm Tổng chỉ huy quân đội Pháp ở Đông Dương, đề ra kế hoạch quân sự Nava hi vọng trong 18 tháng sẽ giành lấy một thắng lợi quân sự quyết định, nhằm “kết thúc chiến tranh trong danh dự”.

2. Nội dung kế hoạch Nava: gồm 2 bước.

- Bước 1: Thu - đông 1953 và xuân 1954, phòng ngự chiến lược ở Bắc Bộ, tiến công chiến lược ở Trung bộ và Nam Đông Dương, ra sức mở rộng nguy quân xây dựng lực lượng cơ động chiến lược mạnh.
- Bước 2: Thu - đông 1954, chuyển lực lượng ra chiến trường Bắc Bộ, tiến công chiến lược, cố giành thắng lợi quân sự quyết định, buộc ta phải đàm phán theo hướng có lợi cho chúng nhằm kết thúc chiến tranh.

Pháp tập trung 44 tiểu đoàn cơ động ở đồng bằng Bắc Bộ (trong số 84 tiểu đoàn ở Đông Dương), tiến hành càn quét, bình định vùng tạm chiếm.

II. CUỘC TIẾN CÔNG CHIẾN LƯỢC ĐÔNG – XUÂN 1953 – 1954 VÀ CHIẾN DỊCH ĐIỆN BIÊN PHỦ NĂM 1954:

1. Cuộc tiến công chiến lược Đông – Xuân 1953 – 1954:

a. Chủ trương của ta: Tập trung lực lượng mở những cuộc tiến công vào những hướng quan trọng về chiến lược mà địch tương đối yếu nhằm:

- Tiêu diệt sinh lực địch, giải phóng đất đai.
- Buộc địch phải bị động phân tán lực lượng đối phó với ta, tạo điều kiện cho ta tiêu diệt thêm sinh lực địch.

b. Diễn biến:

- 10/12/1953, ta tiến công thị xã Lai Châu và giải phóng toàn tỉnh Lai Châu (trừ ĐBP). Nava buộc phải tăng cường cho ĐBP; ngoài ĐBBB, ĐBP trở thành nơi tập trung binh lực thứ hai của Pháp.
- Đầu 12/1953, liên quân Lào – Việt tiến công ở Trung Lào, giải phóng Thà Khẹt, uy hiếp Xê nô. Nava buộc phải tăng cường cho Xê nô; Xê nô trở thành nơi tập trung binh lực thứ ba của Pháp.
- Cuối 1/1954, liên quân Lào – Việt tiến công Thượng Lào, giải phóng Phongxali, uy hiếp Luông Phabang. Nava vội tăng cường lực lượng cho Luông Phabang và Mường Sài; Luông Phabang và Mường Sài trở thành nơi tập trung binh lực thứ tư của Pháp.
- Đầu 2/1954, ta tiến công, giải phóng Kon Tum, uy hiếp Plâyku. Nava phải tăng cường lực lượng cho Plâyku; Plâyku trở thành nơi tập trung binh lực thứ năm của Pháp.

Ở vùng sau lưng địch, phong trào chiến tranh du kích cũng phát triển mạnh.

c. Kết quả, Ý nghĩa:

- Buộc địch bị động, phải phân tán lực lượng. Kế hoạch Nava bước đầu bị phá sản.

- Thắng lợi trong đông – xuân 1953 – 1954 đã chuẩn bị về vật chất và tinh thần cho quân dân ta mở cuộc tiến công quyết định vào ĐBP.

2. Chiến dịch lịch sử Điện Biên Phủ 1954:

a. Âm mưu của Pháp:

- Điện Biên Phủ có vị trí chiến lược then chốt ở Đông Dương và ĐNÁ gần biên giới với Lào, nên Pháp cố gắng nắm giữ.
- Nava quyết định xây dựng ĐBP thành tập đoàn cứ điểm mạnh nhất Đông Dương gồm: 16.200 quân, chia làm ba phân khu với 49 cứ điểm được trang bị hiện đại.
- Cả Pháp và Mĩ đều coi ĐBP là một “pháo đài bất khả xâm phạm”, nhằm thu hút lực lượng ta vào đây để tiêu diệt.

b. Chủ trương của ta:

- Đầu tháng 12/1953, Bộ Chính trị Trung ương Đảng quyết định mở chiến dịch ĐBP nhằm: tiêu diệt địch, giải phóng Tây Bắc, tạo điều kiện giải phóng Bắc Lào.
- Ta huy động một lực lượng lớn: khoảng 55.000 quân, hàng nghìn tấn vũ khí, đạn dược, 27.000 tấn gạo ... chuyển ra mặt trận .
- Đầu tháng 3/1954, công tác chuẩn bị hoàn tất, ngày 13/3/1954, ta nổ súng tấn công ĐBP.

c. Diễn biến chiến dịch: (13/3 đến 7/5/1954) gồm 3 đợt:

- Đợt 1: Từ 13/3 đến 17/3/1954: Ta tiến công, tiêu diệt cụm cứ điểm Him Lam và toàn bộ phân khu Bắc, loại gần 2.000 tên địch.
- Đợt 2: Từ 30/3 đến 26/4/1954
 - + Ta đồng loạt tiến công các cứ điểm phía đông phân khu Trung tâm như A1, C1, E1,...
 - + Ta chiếm được phần lớn các cứ điểm của địch, tạo điều kiện bao vây, chia cắt, khống chế địch.
 - + Mĩ khẩn cấp viện trợ cho Pháp và dọa ném bom nguyên tử xuống ĐBP.
 - + Ta kịp thời khắc phục khó khăn về tiếp tế, nâng cao quyết tâm giành thắng lợi.
- Đợt 3: Từ 1/5 đến 7/5/1954
 - + Quân ta đồng loạt tiến công phân khu Trung tâm và phân khu Nam, tiêu diệt các cứ điểm còn lại của địch.
 - + Chiều 7/5 quân ta đánh vào sở chỉ huy địch. 17 giờ 30 phút ngày 7/5/1954 tướng Đờ Caxtori và toàn bộ Ban Tham mưu địch đầu hàng và bị bắt sống.

Trên chiến trường toàn quốc, ta đã phối hợp chặt chẽ nhằm phân tán, tiêu hao, kìm chân địch tạo điều kiện cho ĐBP giành thắng lợi.

d. Kết quả và ý nghĩa:

- * Kết quả:
 - Cuộc Tiến công chiến lược Đông – Xuân 1953 – 1954 và chiến dịch ĐBP toàn thắng, ta loại 128.200 tên địch, thu nhiều vũ khí, giải phóng nhiều vùng rộng lớn.
 - Riêng tại ĐBP, ta loại 16.200 tên địch, hạ 62 máy bay, thu toàn bộ vũ khí, phương tiện chiến tranh ở ĐBP.

* Ý nghĩa: Chiến thắng ĐBP là thắng lợi lớn nhất của ta trong cuộc kháng chiến chống Pháp:

- Đập tan hoàn toàn kế hoạch Nava.
- Giáng đòn quyết định vào ý chí xâm lược của Pháp.
- Làm xoay chuyển cục diện chiến tranh ở Đông Dương.
- Tạo điều kiện thuận lợi cho cuộc đấu tranh ngoại giao của ta ở Gionevơ giành thắng lợi

III. HIỆP ĐỊNH GIONEVO 1954 VỀ CHẤM DỨT CHIẾN TRANH, LẬP LẠI HÒA BÌNH Ở ĐÔNG DƯƠNG:

1. Nội dung Hiệp định Gionevơ:

Sau chiến thắng Điện Biên Phủ, ngày 21/7/1954, Hiệp định Gionevơ về chấm dứt chiến tranh, lập lại hòa bình ở Đông Dương được ký kết. Nội dung:

- Các nước tham dự Hội nghị cam kết tôn trọng độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của 3 nước Đông Dương, không can thiệp vào nội bộ ba nước.
- Các bên tham chiến thực hiện ngừng bắn, lập lại hòa bình trên toàn Đông Dương.

- Các bên tham chiến thực hiện tập kết, chuyên quân, chuyên giao khu vực. Ở Việt Nam: lấy vĩ tuyến 17 dọc sông Bến Hải - Quảng Trị làm giới tuyến quân sự tạm thời. (Ở Lào: lực lượng kháng chiến tập kết ở hai tỉnh Sầm Nưa và Phong xali. Ở Campuchia: lực lượng kháng chiến phục viên tại chỗ vì không có vùng tập kết).
- Cấm đưa quân đội và nhân viên quân sự, vũ khí nước ngoài vào các nước Đông Dương.
- Cấm nước ngoài đặt căn cứ quân sự ở Đông Dương và 3 nước Đông Dương không được tham gia bất cứ liên minh quân sự nào.
- Việt Nam sẽ thống nhất bằng cuộc tổng tuyển cử tự do trong cả nước vào 7/1956.
- Trách nhiệm thi hành Hiệp định thuộc về những người kí Hiệp định và những người kế nhiệm.

2. Ý nghĩa:

- Là văn bản pháp lí quốc tế, ghi nhận các quyền dân tộc cơ bản của 3 nước Đông Dương.
- Đánh dấu cuộc kháng chiến chống Pháp của nhân dân ta đã thắng lợi (song chưa trọn vẹn).
- Buộc Pháp chấm dứt chiến tranh xâm lược Đông Dương, rút quân về nước; làm thất bại âm mưu, kéo dài, mở rộng và quốc tế hóa chiến tranh xâm lược Đông Dương của Mĩ.

★ Hạn chế: Đất nước tạm thời bị chia cắt thành hai miền, ta chỉ mới giải phóng hoàn toàn miền Bắc.

IV. NGUYÊN NHÂN THẮNG LỢI, Ý NGHĨA LỊCH SỬ CỦA CUỘC KHÁNG CHIẾN CHỐNG THỰC DÂN PHÁP (1945-1954):

1. Nguyên nhân thắng lợi:

*** Chủ quan:**

- Sự lãnh đạo sáng suốt của Đảng, đứng đầu là Hồ Chủ tịch, với đường lối kháng chiến đúng đắn, sáng tạo.
- Toàn quân, toàn dân ta có lòng yêu nước đoàn kết, dũng cảm trong chiến đấu, cần cù trong lao động; có chính quyền dân chủ nhân dân trong cả nước; có mặt trận dân tộc thống nhất; có lực lượng vũ trang lớn mạnh với 3 thứ quân; có hậu phương rộng lớn và vững chắc.

*** Khách quan:**

- Tinh thần đoàn kết chiến đấu của 3 nước Đông Dương.
- Sự ủng hộ và giúp đỡ của Trung Quốc, Liên Xô và các nước dân chủ nhân dân, của nhân dân Pháp và loài người tiến bộ.

2. Ý nghĩa lịch sử:

*** Đối với dân tộc:**

- Chấm dứt cuộc chiến tranh xâm lược và ách cai trị của TD Pháp gần một thế kỷ trên đất nước ta.
- Miền Bắc được hoàn toàn giải phóng và chuyển sang cách mạng XHCN, tạo cơ sở giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước.

*** Đối với thế giới:**

- Giáng đòn nặng nề vào CNĐQ, góp phần làm tan rã hệ thống thuộc địa của chúng.
- Cổ vũ mạnh mẽ phong trào GPDT ở Á, Phi và Mĩ Latinh.
